

Opetustoimen ja varhaiskasvatuksen henkilöstökoulutus 2022

Tausta ja tavoitteet

Valtion rahoittaman opetustoimen ja varhaiskasvatuksen henkilöstökoulutuksen tavoitteena on edistää opetustoimessa ja varhaiskasvatuksessa toimivan henkilöstön jatkuvaa oppimista ja tasa-arvoisia mahdollisuuksia kehittää ammatissa tarvittavaa osaamista.

Henkilöstökoulutuksella tuetaan hallituksen koulutuspoliittisten uudistusten toimeenpanoa ja kehitetään toimintaympäristön muutoksiin sopeutumisessa tarvittavaa osaamista.

Henkilöstökoulutus tukee omalta osaltaan opettajankoulutusfoorumin valmisteleman kehittämisohjelman linjauksia.

Valtion rahoittama henkilöstökoulutus on tarkoitettu varhaiskasvatuksessa, esi- ja perusopetuksessa, lukiokoulutuksessa ja taiteen perusopetuksessa, perusopetuslain (628/1998) mukaisessa aamu- ja iltapäivätoiminnassa, ammatillisessa koulutuksessa, aikuiskoulutuksessa ja vapaassa sivistystyössä työskentelevän henkilöstön osaamisen kehittämiseen.

Opetustoimen ja varhaiskasvatuksen henkilöstökoulutuksissa otetaan huomioon yhteisön ja yksilön tarpeet. Tarjoamalla eri tavoin toteutettua henkilöstökoulutusta, tuetaan henkilöstön yhtäläisiä mahdollisuuksia kehittää osaamistaan koko työuran ajan. Mahdollisuuksia osallistua koulutukseen edistävät digitaalisten oppimisympäristöjen hyödyntäminen ja työpaikalla tapahtuva oppiminen. Koulutukseen osallistuminen tukee paikallisia kehittämis- ja täydennyskoulutussuunnitelmia sekä vahvistaa koko työyhteisön osaamisen kehittymistä. Varhaiskasvatuksen ja opetustoimen henkilöstön osaamisen kehittämisen lähtökohtia ovat tietoperustaisuus ja tulevaisuuden osaamistarpeisiin vastaaminen.

Säädösperusta ja muut ohjausasiakirjat

- Valtionavustuslaki 688/2001
- Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annettu laki 1705/2009 ja asetus 1766/2009
- Valtion talousarvio 2022
- Hallitusohjelma 2019, 10.12.2019
- [Valtioneuvoston koulutuspoliittinen selonteko 2021](#)

Henkilöstökoulutuksen tavoitteena on, että

- opetustoimen ja varhaiskasvatuksen henkilöstöllä on yhtäläiset mahdollisuudet kehittää osaamistaan
- johtajien ja esimiesten johtamistaidot paranevat
- oppiaine- ja alakohtainen osaaminen sekä pedagogiset ja arviointiosaamisen taidot syvenevät

16.12.2021

OPH-5185-2021

- oppimisyhteisöjen hyvinvointi paranee
- koulutusuudistusten toimeenpanossa tarvittava osaaminen vahvistuu
- tietoperustaisuuden hyödyntäminen ja tulevaisuuden osaamistarpeiden ennakointi-kehitty
- kestävä elämäntapa, avarakatseisuus ja koulutuksen tasa-arvoisuus vahvistuvat.

Kuka voi hakea

Hakijoina voivat olla kunnat, kuntayhtymät, rekisteröidyt yhteisöt tai säätiöt, yliopistot ja ammattikorkeakoulut. Hakijayhteisöiltä edellytetään osaamista ja kokemusta henkilöstökoulutuksesta kasvatuksen tai opetuksen toimialoilla.

Haettava rahoitus ja rahoituskausi

Opetushallitus asettaa haettavaksi valtion vuoden 2022 talousarvioon sisältyvästä opetustoimen henkilöstökoulutuksen määrärahasta noin 15 500 000 euroa.

Avustusten käyttöaika alkaa valtionavustuspäätöksen päiväystä seuraavasta päivästä ja päättyy 31.12.2023.

Tässä erityisavustuksessa ei vaadita omarahoitusosuutta. Lopullinen edunsaaja on koulutukseen osallistuva henkilö eikä koulutusta järjestävä koulutusorganisaatio.

Hakeminen ja hakuohjeet

Haku alkaa 20.12.2021 ja päättyy 10.2.2022 klo 16.15. Avustushakemus täytetään sähköisessä hakujärjestelmässä osoitteessa www.oph.fi -> Kehittäminen ja kansainvälisyys -> Kehittämisasiain rahoitus -> Haettavat rahoitukset.

[Linkki hakulomakkeelle](#)

Hakemus tulee olla tallennettuna sähköiseen hakujärjestelmään viimeistään haun päättymispäivänä klo 16.15, jolloin hakulomake sulkeutuu.

Hakijan tulee ilmoittaa hakulomakkeella allekirjoitusoikeudellisten henkilöiden, yhteys henkilön sekä hakijan virallinen sähköpostiosoite. Näihin osoitteisiin lähetetään linkki käsittelyyn jätetystä hakemuksesta sekä myöhemmin tehtävä sähköinen päätös. Hakemuksesta ei allekirjoiteta.

Opetustoimen ja varhaiskasvatuksen henkilöstökoulutuksissa toivottavaa on, että hankkeita toteutetaan useamman toimijan verkostoissa siten, että koulutusten sisällöt ovat monipuolisesti koulutuksen teemaan liittyviä. Koulutusten suunnittelussa tulee kiinnittää huomiota koulutettavapäivän keskimääräisen hinnan kohtuullisuuteen. Yhteishankkeissa yksi hakijoista (hankkeen yhteys henkilö) lähettää yhden, yhteisen hakemuksen. Hakemuksesta tulee käydä ilmi kunkin toimijan rooli hankkeen suunnittelussa, toteutuksessa ja seurannassa.

Suosittelavaa on jo hakuvaiheessa laatia yhteistyöstä aiesopimukset yhteishankkeen osapuolten kesken. Myönteisen rahoituspäätöksen jälkeen yhteys henkilön tulee tehdä yhteistyösopimukset kumppaneiden kanssa. Yhteistyösopimuksen laatimisessa tulee noudattaa Opetushallituksen ohjetta, joka löytyy Opetushallituksen verkkosivuilta [Ohje valtionavustuksen hakijalle ja käyttäjälle](#).

Henkilöstökoulutuksen valtionavustus kattaa avustettavasta koulutushankkeesta aiheutuvat menot. Se on tarkoitettu koulutuksesta aiheutuviin välittömiin menoihin, joita ei olisi syntynyt ilman kyseistä hanketta ja jotka ovat välttämättömiä hankkeen toteutumisen kannalta. Valtionavustuksella voidaan kattaa vain hankkeen välittömät menot sekä sellaiset menoerät, joiden osalta voidaan osoittaa välitön aiheuttamisperuste. Tällaisia ovat esimerkiksi osuus kouluttajan palkasta, työtilan vuokra suhteessa hankkeessa käytettyyn työaikaan ja koulutuksiin käytettyjen tilojen vuokra koulutusajalta. Matkustuskustannukset hyväksytään valtion matkustusohjesäännön mukaisesti. Valtionavustushankkeen kustannuksiksi ei hyväksytä laskennallisia ja prosentuaalisia kustannuseriä, jotka eivät perustu hankkeesta aiheutuviin todellisiin menoihin ja jotka olisivat syntyneet ilman kyseistä hankettakin.

Valtionavustuksella ei rahoiteta esimerkiksi tutkimustoimintaa, koulutukseen osallistuvien matka-, ruokailu-, kahvitus-, sijais- ja majoituskuluja, julkaisujen painokuluja, ohjaus- tai muiden suunnitteluryhmien kuluja, laitehankintoja, työnohjausta, pienryhmämentorointia (3–5 henkilöä) eikä yksittäisiin osallistujiin kohdistuvia profilointi- tms. kuluja. Sitä ei voida myöntää pelkästään yhden opetuksen/koulutuksen järjestäjän (esimerkiksi yhden kunnan) tai oppilaitoksen ylläpitäjän omalle henkilöstölle tarkoitettuun koulutukseen.

Yhteys muihin hankkeisiin sekä rahoitusmuotoihin tulee selvästi esittää hankesuunnitelmassa sekä hankkeen talousarviossa.

Valtionavustuksen käytössä ja hankkeen taloudenpidossa on lisäksi noudatettava Opetushallituksen verkkosivuilla olevaa ohjetta [Ohje valtionavustuksen hakijalle ja käyttäjälle \(pdf\)](#).

Haun teemat

Hakemusta laadittaessa valitaan ensin teema-alue, jolle hankesuunnitelmaa esitetään. Sen jälkeen valitaan pääasiallinen kohderyhmä ja muut mahdolliset kohderyhmät. Vaikuttavuuden varmistamiseksi toivotaan koulumuodot ylittävää, poikkihallinnollista ja eri sidosryhmät mukaan ottavaa kouluttautumista. Teemasta riippumatta koulutuksissa vahvistetaan myös digitaalisia taitoja.

Vuosien **2020–2023** Opetustoimen ja varhaiskasvatuksen henkilöstökoulutuksen pääteemat ovat

- oppivelvollisuuden laajentamisen toimeenpanon tukeminen
- jatkuvan oppimisen sekä osaamisen tunnistamisen ja tunnustamisen vahvistaminen
- tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistäminen mukaan lukien digitalisaation tasa-arvon lisääminen
- osallisuuden, hyvinvoinnin ja turvallisuuden edistäminen sekä kiusaamisen ehkäisy oppimisyhteisöissä
- oppimisen tuen ja yksilöllisten oppimispolkujen uudistaminen
- oppilaan- ja opinto-ohjauksen kehittäminen
- arviointiosaamisen ja laadunhallinnan vahvistaminen
- oppilaan ja opiskelijan arviointiin liittyvän osaamisen vahvistaminen
- kielellisen ja kulttuurisen osaamisen vahvistaminen
- kestävä elämäntavan vahvistaminen
- johtamisosaamisen ja yhteisöllisen kehittämisen vahvistaminen.

Oppivelvollisuuden laajentamisen toimeenpanon tukeminen

Oppivelvollisuuden laajentamisen toimeenpanoon liittyvät kysymykset ja ratkaisut edellyttävät uusien toimintamallien kehittämistä ja omaksumista. Toisen asteen koulutuksen yhteistyön toimivuus ja koulutuksen saavutettavuus edellyttävät joustavien toimintamuotojen etsimistä ja haastavat opetushenkilöstöä.

Tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen ja muiden nivelvaiheiden koulutusmuotojen, sekä ja kansanopistojen oppivelvollisille suunnatun vapaan sivistystyön koulutuksen opetussuunnitelman perusteen toimeenpanoon liittyy uusia osaamistarpeita, joka voivat liittyä esimerkiksi pedagogiikkaan sekä opiskelijoiden moniammatilliseen hyvinvoinnin tukemiseen.

Koulutuksen maksuttomuuden toteuttaminen edellyttää opetushenkilöstöltä yhtenäisten ratkaisujen muotoilua. Osaamisen kehittämistä vaativat myös Koulutuksen maksuttomuuden toteuttaminen edellyttää opetushenkilöstöltä yhtenäisten ratkaisujen muotoilua. Osaamisen kehittämistä vaativat myös oppimateriaalien hankinta-, ylläpito- ja jakamismenettelyt sekä oppimateriaaleihin liittyvät tekijänoikeuskysymykset vaativat uutta osaamista.

Jatkuvan oppimisen sekä osaamisen tunnistamisen ja tunnustamisen vahvistaminen

Jatkuva oppiminen kattaa sekä formaalin, muodollisen koulutusjärjestelmän mukaisen oppimisen, että koulutusjärjestelmän ulkopuolella ja siitä täysin riippumatta tapahtuvan oppimisen. Jatkuvan oppimisen edellytysten aikaansaamiseksi koulutusjärjestelmän on luotava kaikille kestävä pohja työelämässä toimimiselle ja osaamisen myöhemmälle kehittämiselle. Työuran aikainen jatkuva oppiminen perustuu laadukkaaseen varhaiskasvatukseen ja perusopetukseen sekä toisen asteen tutkintokoulutukseen.

Osaamisen tunnistamisessa ja tunnustamisessa aikaisemmin hankittu osaaminen tunnistetaan, arvioidaan, dokumentoidaan ja tunnustetaan osaksi opintoja. Tämä vaatii opetushenkilöstön laaja-alaista ja jatkuvaa osaamisen kehittämistä. Opiskelija on voinut hankkia osaamistaan virallisessa koulutuksessa oppilaitoksissa, mutta myös epävirallisissa ympäristöissä kuten työelämässä, perheen piirissä, harrastusten parissa sekä eri tiedonvälityskanavien kautta.

Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistäminen mukaan lukien digitalisaation tasa-arvon lisääminen

Suomalainen koulutus on rakennettu tasa-arvon ja yhdenvertaisten mahdollisuuksien varaan. Opetustoimen ja varhaiskasvatuksen henkilöstökoulutuksen tavoitteena on näiden perusarvojen säilyttäminen yhä nopeammin muuttuvassa yhteiskunnassa. Henkilöstön ammatillisen osaamisen vahvistaminen on yksi keino oppimiseröjen kaventamiseen ja eriarvoistumiskehityksen pysäyttämiseen.

Tieto- ja viestintäteknologia luo jatkuvasti uusia mahdollisuuksia monipuolistaa oppimisympäristöjä ja oppimista. Tämän hyödyntäminen edellyttää, että opetushenkilöstöllä on riittävästi pedagogista ja digitaalista osaamista soveltaa tieto- ja viestintäteknologiaa tehokkaasti oppimisen edistämiseen sekä oppimista tukevan arviointikulttuurin monipuolistamiseen. Digitaalisten resurssien tarkoituksenmukaisella valinnalla ja käytöllä on tärkeä merkitys mielekkäiden oppimistilanteiden luomisessa. Koulutuksella parannetaan opetus- ja ohjaushenkilöstön valmiuksia toteuttaa opetusta myös verkkovälitteisesti simulaatioin, robotiikan avulla, AR- ja VR- sovelluksin sekä tuottaa avoimia digitaalisia oppimateriaaleja saavutettavuus sekä erilaisten opiskelijoiden tarpeet ja osallisuus huomioiden. Koulutuksella voidaan edistää opetuksessa ja oppimisen tukena käytettävien sähköisten työvälineiden käyttöä sekä tutustuttaa oppimisanalytiikan mahdollisuuksiin opetuksen monipuolistamisessa ja eriyttämisessä.

Tietoturvasta huolehtiminen sekä vastuullinen ja turvallinen toiminta verkossa ovat yhä tärkeämpiä tieto- ja viestintäteknologian käytön edellytyksiä. Koulutusteemat voivat kytkeytyä myös Uudet lukutaidot -ohjelman tv-taitojen ja ohjelmointiosaamisen kuvauksiin.

Osallisuuden, hyvinvoinnin ja turvallisuuden edistäminen sekä kiusaamisen, yksinäisyyden ja väkivallan ehkäisy oppimisyhteisöissä

Opetustoimen ja varhaiskasvatuksen henkilöstökoulutuksen tehtävänä on tarjota osallistujille tutkimusperustaista tietoa, menetelmiä ja toimintamalleja, joilla lasten, nuorten ja aikuisten hyvinvointia, osallisuutta ja turvallisuutta voidaan edistää. Tavoitteena on vahvistaa kasvatusta- ja opetushenkilöstön osaamista ja valmiuksia edistää oppijoiden mielen hyvinvointia ja ihmisoikeusperustaista demokraattista osallisuutta, kehittää varhaiskasvatuksen, koulujen ja oppilaitosten yhteisöllistä ja turvallista toimintakulttuuria omien oppiaineidensa, laaja-alaisen osaamisen sekä moniammatillisen yhteistyön kautta. Päämääränä on kehittää toimintakulttuuria siten, että jokainen lapsi, nuori ja aikuinen (ml. kasvatusta- ja opetusyhteisöjen ammattilaiset) kokee tulevaisuutensa kohdatuksi ja olevansa yhteisönsä kyvykäs ja merkityksellinen toimija.

Kasvu- ja oppimisympäristön fyysinen, psyykinen ja pedagoginen turvallisuus ovat edellytyksiä lapsen oikeuksien ja lapsistrategian mukaiselle hyvinvoinnin ja osallisuuden edistämiseksi. Lasten, oppilaiden ja opiskelijoiden tunne- ja sosiaaliset taidot, toimivat vertaissuhteet sekä psyykkisen turvallisuuden ja osallisuuden kokemukset lisäävät hyvinvointia ja ehkäisevät sekä yksilö- että yhteisötason ongelmia (ml. esim. kiusaaminen, yksinäisyys, ulossulkeminen, seksuaalinen häirintä, ahdistuneisuuden häiriöt, kunniaväkivalta, radikalisoituminen). Yhdenvertaisuuden ja syrjimättömyyden eri näkökulmien huomioiminen sekä oppijoiden oman ja yhteisen toimijuuden vahvistaminen rakentavat perustan sosiaalisesti kestäväälle kehitykselle.

Oppimisen tuen ja yksilöllisten oppimispolkujen vahvistaminen

Kasvun ja oppimisen tuella on keskeinen tehtävä koulutuksellisen tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteuttamisessa. Oppijoilla on oikeus saada riittävä tuki niin varhaiskasvatuksessa, esi- ja perusopetuksessa kuin toisen asteen opinnoissa, sekä oppimispolun nivelvaiheissa. Tuen tulee olla yksilöllisesti ja pitkäjänteisesti suunniteltua, joustavaa ja tarpeen mukaan muuttuvaa sekä tasalaatuista. Opetustoimen ja varhaiskasvatuksen henkilöstökoulutuksen tehtävänä on tarjota osallistujille tutkimusperustaista tietoa, menetelmiä ja toimintamalleja, joilla tuetaan oppijoiden kasvua ja oppimista, yksilöllisiä oppimispolkuja sekä johtamista. Tuen suunnittelussa ja toteuttamisessa tulee huomioida myös erityisryhmät, esimerkiksi maahanmuuttotilaiset opiskelijat.

Koulutuksen tarkoituksena on varmistaa varhaisen tuen ja ennalta ehkäisevän työotteen toteutumista. Tavoitteena on edistää tuen järjestämistä ja toteuttamista kaikissa kasvatusta-, opetusta- ja koulutustilanteissa inklusion vahvistamiseksi. Varhaiskasvatuksessa, esiopetuksessa ja perusopetuksessa tavoitteena on tukea yleisen, tehostetun ja erityisen tuen järjestämistä ja tuen toteuttamista kasvatusta- ja opetustilanteissa. Lukion opettajille suunnatussa koulutuksessa tuetaan erityisopetukseen ja muuhun oppimisen tukeen liittyvää osaamista. Ammatillisessa koulutuksessa tukea tarvitaan myös työelämässä oppimisjaksojen aikana.

Koulutusta voidaan tarjota opetusta- ja ohjaushenkilöstön erityispedagogisen osaamisen kehittämiseen, erityisopettajien täydennyskoulutukseen sekä moniammatillisen yhteistyön kehittämiseen.

Oppilaan- ja opinto-ohjauksen kehittäminen

Oppivelvollisuuden laajentamisen myötä oppijoiden ohjauksen merkitys perusopetuksessa, lukiossa, ammatillisessa koulutuksessa ja nivelvaiheen koulutuksessa vahvistuu. Lisääntyvä ohjaustarve liittyy esimerkiksi koulutukseen hakeutumisvaiheeseen ja keskeyttämistilanteisiin. Koulutuksilla noudatetaan Opinto-ohjauksen kehittämisohjelman suuntaviivoja.

Henkilöstökoulutuksen avulla vahvistetaan oppilaanohjaajien sekä opettajien edellytyksiä ja laaja-alaista osaamista toteuttaa oppilaan- ja opinto-ohjausta ja uraohjausta. Koulutusten tavoitteena on kehittää ja vahvistaa oppilaan- ja opinto-ohjauksen laadukasta toteutumista, toimintatapoja, tutkimusperustaisuutta, systemaattisuutta sekä jatkumoa peruskoulusta toiselle asteelle, mutta myös siitä eteenpäin jatko-opintoihin ja työelämään.

Koulutuksissa on hyvä hyödyntää ennakkointitietoa ja vahvistetaan työelämää koskevaa tietotuotantoa sekä opettajien osaamista tukea oppilaiden tulevaisuustaitoja ja osaamisidentiteettiä. Koulutuksissa tavoitteena on tukea toimintatapoja, joilla oppilaan- ja opinto-ohjauksessa vahvistetaan oppijan osaamisen ja erityisesti vahvuuksien tunnistamista ja tukemista. Koulutuksissa paneudutaan oppilaanohjauksen ja tehostetun henkilökohtaisen oppilaanohjauksen erilaisiin toimintatapoihin ja menetelmiin, joita kehitetään oppijan tarpeisiin sovelletun henkilökohtaisen oppilaanohjauksen varmistamiseksi. Erityisesti huomioidaan vieraskieliset, koulunkäynnin motivaatioon tai jatko-opintovalmiuksien vahvistamiseen ohjausta tarvitsevat, sekä erityistä tukea saavat oppilaat ja opiskelijat.

Oppivelvollisuuden laajentaminen haastaa koulutusjärjestelmän myös kehittymään ja toimimaan uudella tavalla moniammatillisessa yhteistyössä esimerkiksi koulutuksen nivelvaiheissa. Koulutuksella pyritään erityisesti oppivelvollisuuden laajentamiseen liittyvän moniammatillisen yhteistyön ja uusien toimintamuotojen hyödyntämiseen, esimerkiksi kun kyseessä ovat ne nuoret, jotka eivät aiemmin ole osallistuneet toisen asteen koulutukseen.

Arviointiosaamisen ja laadunhallinnan vahvistaminen

Nopeasti muuttuva toimintaympäristö edellyttää vahvaa ammatillista osaamista. Opetuksen laatua voidaan vahvistaa lisäämällä opetus- ja kasvatushenkilöstön kykyä arvioida ja kehittää suunnitelmallisesti omaa pedagogista osaamistaan ja koko työyhteisön käytäntöjä. Samalla tuetaan paikallisten varhaiskasvatus- ja opetussuunnitelmien käyttöä ja kehittämistä. Ammatillisessa koulutuksessa arviointi- ja laatuosaamista tarvitaan tutkintojen perusteiden ja niiden yhteisten tutkinnon osien toteuttamisessa sekä osaamisen arvioinnin toteuttamissuunnitelmien soveltamisessa.

Keskeisiä opetuksen laatua vahvistavia koulutusteemoja ovat; pedagogiikan uudistaminen ja kokeilut, kasvatus- ja opetusmenetelmien monipuolistaminen, oppimista tukevien menetelmien kehittäminen sekä koulutuksen laadun arviointiin liittyvä osaaminen. Erityisesti koulutuksia tulisi suunnata myös suomi/ruotsi toisena kielenä opetuksen kehittämiseen. Koulutusteemat voivat kytkeytyä myös teemaan sopiviin Agenda 2030:n tavoitteisiin, Uudet lukutaidot - ohjelman medialukutaidon kuvauksiin tai Kansallisen lukutaitostrategian toimeenpanon tukemiseen. Ammatillisen koulutuksen osalta henkilöstökoulutukset tukevat Ammatillisen koulutuksen laatustrategian vaikuttavuustavoitteisiin.

Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen henkilöstön koulutuksissa tuetaan inklusiivisen varhaiskasvatuksen toteuttamista, kehitetään pedagogista osaamista ja arviointiosaamista sekä vahvistetaan oppimisen alueiden ja oppimiskokonaisuuksien hallintaa. Koulutuksilla kehitetään esiopetuksen laatua ja vaikuttavuutta.

Perusopetuksen ja lukion opettajien koulutuksissa vahvistetaan oppiainekohtaista osaamista, lisätään kielitietoista aineenhallintaa sekä syvennetään näkemystä laaja-alaisesta osaamisesta ja sitä tukevasta toimintakulttuurista. Tavoitteena on kannustaa oppiaineiden väliseen yhteistyöhön, opetuksen eheyttämiseen ja pedagogisten menetelmien monipuoliseen käyttöön

esimerkiksi tarjoamalla koulutusta perusopetuksen monialaisten oppimiskokonaisuuksien tai lukion oppiaineita yhdistävien opintojaksojen toteuttamisen tueksi. Lukion opettajien koulutuksissa tuetaan paikallisten opetussuunnitelmien käyttöönottoa. Koulutuksilla kehitetään opetuksen laatua ja vaikuttavuutta.

Ammatillisessa koulutuksessa opetustoimen henkilöstökoulutus voi käsitellä esimerkiksi aineenhallintaa ja alakohtaista substanssiosaamista, osaamisperusteisuutta, työpaikalla järjestettävä koulutusta ja sen ohjausta ja arviointia tai yhteisiin tutkinnon osiin liittyvän osaamisen vahvistamista.

Taiteen perusopetuksen henkilöstön koulutus tukee opettajien pedagogista ja opetussuunnitelmaosaamista. Koulutuksissa voidaan kehittää esimerkiksi koulutuksen arviointiin liittyvää osaamista sekä monipuolisia opetusmenetelmiä.

Oppivelvollisuuden ylittäneiden perusopetuksen opettajille suunnatulla koulutuksella vahvistetaan opetussuunnitelmiin liittyvää osaamista, erityisesti lukutaito- ja alkuvaiheen toteuttamisessa. Koulutuksella edistetään myös päättöarviointiin liittyvää osaamista, ryhmän erityispiirteet huomioivaa ohjausosaamista, kulttuurisen moninaisuuden hyödyntämistä opetuksessa ja maahanmuuttotilanteiden opiskelijoiden koulutuspolun tuntemusta. Teijo

Vapaan sivistystyön erityispainotuksina ovat opintojen osaamiskuvauksiin perustuva suunnittelutyö (ml. opetussuunnitelmatyö) ja niihin liittyvä arvioinnin kehittäminen, osaamisperusteisuus sekä vapaan sivistystyön uusien pedagogisten ratkaisujen laadunvarmistus.

Oppilaan ja opiskelijan arviointiin liittyvän osaamisen vahvistaminen

Oppilaan ja opiskelijan arviointiin liittyvän osaamisen vahvistamiseksi tarjottavissa koulutuksissa voidaan käsitellä kunkin koulumuodon kannalta keskeisiä arviointiin liittyviä muutoksia ja yhtenäisen arviointikulttuurin kehittämistä perusteiden linjausten mukaisesti. Koulutuksissa voidaan käsitellä esimerkiksi seuraavia arviointiin liittyviä teemoja:

- perusopetuksen arvioinnin linjausten ja päättöarvioinnin uusia kriteerejä
- lukion opetussuunnitelman perusteiden mukaista arviointia
- ammatillisen koulutuksen opiskelijan arvioinnin kriteerejä ja niiden käyttöönottoa
- aikuisten perusopetuksen opiskelijoiden päättöarviointia uusien kriteerien mukaisesti
- taiteen perusopetuksessa perusteiden mukaisen arvioinnin toteuttamista ja erityisesti laajan oppimäärän arvioinnin kehittämistä
- vapaan sivistystyön oppivelvollisuuskoulutukseen sekä vapaatavoitteisen koulutuksen osaamisperusteisuuteen liittyvää arviointia.

Kielellisen ja kulttuurisen osaamisen vahvistaminen

Kielellistä ja kulttuurista osaamista vahvistavan opetustoimen ja varhaiskasvatuksen henkilöstökoulutuksen tehtävänä on tarjota osallistujille tutkimusperustaista tietoa, menetelmiä ja toimintamalleja erilaisista taustoista tulevien oppijoiden kohtaamiseen, kasvattamiseen ja opetukseen. Tavoitteena on vahvistaa osallistujien kieli- ja/tai kulttuuritietoista sekä katsomuksellista osaamista. Kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden ymmärtäminen kasvattaa osallistujien taitoa toimia joustavasti erilaisissa vuorovaikutustilanteissa.

Koulutukset tukevat kielelliseen, kulttuuriseen ja katsomukselliseen moninaisuuteen liittyvää osaamista, kielitietoisuuden toimintakulttuurin kehittämistä ja opetusta sekä maahanmuuttotilanteiden oppijoiden kotoutumisen edistämistä. Koulutukset voivat käsitellä kulttuurista lukutaitoa, kielitietoista opetusta sekä kieli- ja/tai kulttuuritietoisuutta, monikielisyyttä, suomi/ruotsi toisena kielenä -opetuksen ja oman äidinkielen opetuksen

kehittämistä sekä valmistavia ja valmentavia koulutuksia. Ammatillisessa koulutuksessa sisällöt voivat liittyä myös kielitaidon näkemiseen osana ammattitaitoa, sisältöjen ja kielenoppimisen yhdistämisen menetelmiin, monipuolisiin kielipolkuihin, toisen asteen yhteistyökäytäntöjen ja verkko-opetuksen tukemiseen kieltenopetuksessa sekä kielitieteiseen mentorointiin työelämässä oppimisjaksoilla.

Kestävän elämäntavan vahvistaminen

Kestävän elämäntavan vahvistamisessa ajankohtaisia teemoja ovat ilmasto- ja ympäristövastuu. Keskeisiä teemoja ovat ilmastovastuun oppimisen pedagogiset ratkaisut, digitalisaation hyödyntäminen, tietoperustaisuus ja käytännönläheisyys, kestävä johtaminen sekä kestävä elämäntavan edellyttämät arvot. Koulutusten teemat voivat kohdistua ilmastoasioihin, luonnon monimuotoisuuteen, ja kiertotalouteen ja uusiin teknologioihin. Avustukset suunnataan näiden teemojen käsittelyyn oppiaineissa, ammatillisilla aloilla ja vapaassa sivistystyössä.

Johtamisaamien ja yhteisöllisen kehittämisen vahvistaminen

Johtamisaamien ja yhteisöllisen kehittämisen vahvistaminen liittyy opetussuunnitelmien sekä tutkintojen ja koulutusten perusteiden toimeenpanon johtamiseen, toimintaympäristön muutosten johtamiseen, pedagogiseen johtamiseen, kehittämis- ja kokeilukulttuurin edistämisen, kestävä kehityksen johtamiseen ja oppimisympäristöjen sekä digitaalisten kokonaisratkaisujen johtamiseen. Lisäksi koulutuksilla vahvistetaan hyvinvointijohtamista ja tuetaan oppilaitosjohtajien ja varhaiskasvatusjohtajien työhyvinvointia.

Koulutuksilla vahvistetaan johtamisen yhteisöllistä luonnetta ja edistetään inklusiivisuuden johtamista. Yhteisöosaamista tarvitaan yhteisöllisessä toimintakulttuurin johtamisessa ja kehittämisessä. Koulutukset tukevat johtajan oman osaamisen ja oppilaitoksen jatkuvaa kehittymistä, huomioiden tutkimusten, arviointien ja palautteiden hyödyntämisen kehittämisessä.

Koulutukset voivat kohdistua myös opettajajohtajuuteen, jolloin teemat voivat käsitellä opettajan vastuuta opetus- ja kasvatustyöstä, opettajaa oman työnsä johtajana ja kehittäjänä, opettaja työyhteisön pedagogisena vaikuttajana ja tiimitason johtajana sekä jaettua johtamista opettajan näkökulmasta.

Koulutuksilla edistetään ennakoivan ja oppivan toimintakulttuurin johtamista sekä yhteisöllisten toimintatapojen käyttöä. Koulutus voi olla myös johtajuuteen valmentavaa ja sitä voidaan suunnata esimerkiksi erilaisille johtajuus- ja kehittämistiimeille.

Näin hakemus arvioidaan

Myönteisen päätöksen saaminen edellyttää, että

- hakija on hakukelpoinen
- hakija on antanut pyydetyt selvitykset aiemmin myönnettyjen valtionavustusten käytöstä
- kohderyhmäehdot täyttyvät
- koulutushankkeen sisältö vastaa haettua teema-aluetta
- hakemukseen on liitetty Opetushallituksen Excel-pohjainen talousarvioehdotus
- hankesuunnitelma on taloudellisesti realistinen ja talousarvio laadittu annettuja ohjeita noudattaen.

Hakemukset arvioidaan seuraavien kriteerien perusteella:

- koulutuksen tarvelähtöisyys
- koulutuksen tietoperustaisuus
- haulle asetettujen tavoitteiden toteutuminen
- pitkäkestoisuus ammatillisen kehittymisen tukena
- ohjaus ja tuki koulutusohjelman suorittamisen varmistamiseksi
- hakijayhteisön osaaminen ja kouluttajien pätevyys
- hankkeen organisointi ja toteutus mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologian hyödyntäminen
- koulutusten toteuttaminen verkostohankkeina
- tuotosten käyttökelpoisuus ja avoin jakaminen.

Rahoituspäätökset

Päätökset tehdään huhtikuun 2022 aikana, kun kaikki hakemukset on käsitelty. Päätökset lähetetään hakemuksessa ilmoitetuille tahoille Opetushallituksen sähköisestä valtionavustusjärjestelmästä.

Lisätietoja antavat

Opetusneuvos Minna Harmanen, puh. 029 533 1481, kielellisen ja kulttuurisen osaamisen vahvistaminen, arviointiosaamisen ja laadunhallinnan vahvistaminen, oppilaan ja opiskelijan arviointiin liittyvän osaamisen vahvistaminen (perusopetus ja lukiokoulutus, taiteen perusopetus)

Opetusneuvos Niina Juntila, puh. 029 533 1873, Osallisuuden, hyvinvoinnin ja turvallisuuden edistäminen sekä kiusaamisen, yksinäisyyden ja väkivallan ehkäisy oppimisyhteisöissä

Opetusneuvos Sonja Hyvönen, puh. 029 533 1072, ruotsinkielinen koulutus

Opetusneuvos Pia Kola-Torvinen, puh. 029 533 1525, johtamisosaamisen ja yhteisöllisen kehittämisen vahvistaminen, oppimisen tuen ja yksilöllisten oppimispolkujen vahvistaminen, oppilaan- ja opinto-ohjauksen kehittäminen, arviointiosaamisen ja laadunhallinnan vahvistaminen (varhaiskasvatus ja esiopetus)

Opetusneuvos Teijo Koljonen, puh. 029 533 1524, tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistäminen mukaan lukien digitalisaation tasa-arvon lisääminen, kestävän elämäntavan vahvistaminen, arviointiosaamisen ja laadunhallinnan vahvistaminen, oppilaan ja opiskelijan arviointiin liittyvän osaamisen vahvistaminen (perusopetus ja lukiokoulutus)

Opetusneuvos Marjatta Säisä, puh. 029 533 1439, ammatillinen koulutus, oppivelvollisuuden laajentamisen toimeenpanon tukeminen, jatkuvan oppimisen sekä osaamisen tunnistamisen ja tunnustamisen vahvistaminen

Opetusneuvos Taija Paasilinna, puh. 029 533 1370, ammatillinen koulutus, oppivelvollisuuden laajentamisen toimeenpanon tukeminen, oppilaan- ja opinto-ohjauksen kehittäminen, jatkuvan oppimisen sekä osaamisen tunnistamisen ja tunnustamisen vahvistaminen

Opetusneuvos Heikki Tulkki, puh. 029 533 1971, vapaan sivistystyön koulutus, jatkuvan oppimisen sekä osaamisen tunnistamisen ja tunnustamisen vahvistaminen

Assistentti Tuula Kinnunen, puh. 029 533 1100, tekninen tuki

Sähköpostiosoitteet ovat muotoa etunimi.sukunimi@oph.fi

Johtaja

Kati Lounema

Opetusneuvos

Teijo Koljonen

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Opetushallituksen
asianhallintajärjestelmässä.